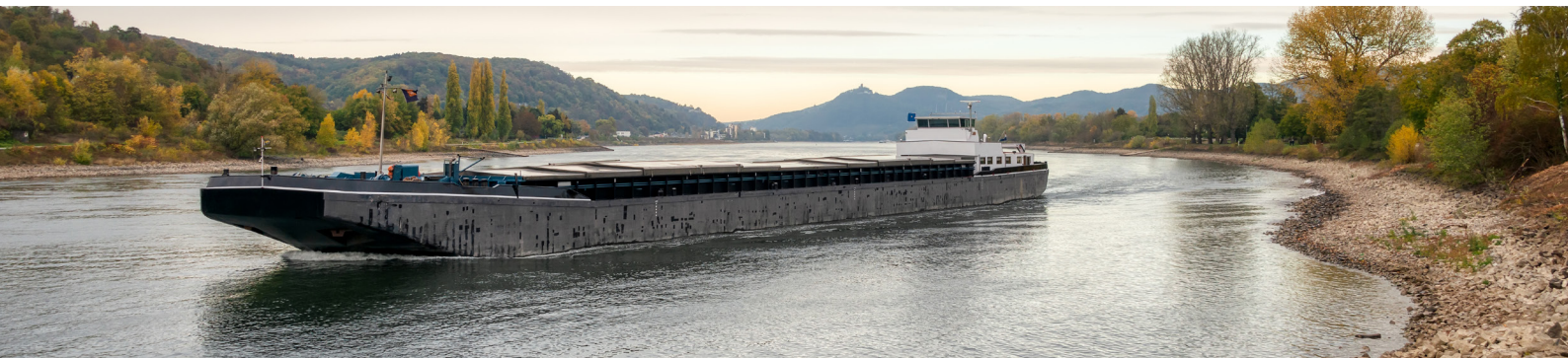

DE CCR PUBLICEERT DE DERDE EDITIE VAN DE DISCUSSIONOTA “ACT NOW!” OVER LAAGWATER EN DE GEVOLGEN DAARVAN VOOR DE RIJNVAART

Ref: CC/CP (23)07

In november 2019 organiseerde de CCR een workshop over laagwater en de gevolgen daarvan voor de Rijnvaart. Naar aanleiding van deze workshop werd de eerste editie van de discussienota “Act now!” gepubliceerd. In 2021 verscheen een tweede editie van de discussienota, met een overzicht van projecten die de binnenvaart kunnen helpen om de uitdagingen van laagwater aan te gaan.

Op 18 januari 2023 werd door de CCR een follow-up workshop voor deskundigen georganiseerd over “laagwater en de gevolgen daarvan voor de Rijnvaart”. De CCR is dan ook zeer verheugd te kunnen aankondigen dat zij naar aanleiding van deze workshop de derde editie van de discussienota “Act now!” in vier talen heeft gepubliceerd. In deze editie wordt rekening gehouden met de resultaten van zowel de workshop over laagwater van 2019 als de follow-up workshop voor deskundigen van 2023. De belangrijkste updates betreffen een analyse van de laagwatersituatie in 2022 en een overzicht van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van infrastructuur, de aanpassing van schepen, digitale instrumenten en op het niveau van verladers en logistiek. Hieronder vindt u de samenvatting van de derde editie van de discussienota.

De derde editie van de discussienota “Act now!” is beschikbaar op de volgende webpagina <https://www.ccr-zkr.org/13020156-nl.html>, samen met alle informatie over de workshops die de CCR heeft georganiseerd over laagwater. De volledige discussienota kan in pdf-formaat worden gedownload in het Frans, Duits, Nederlands of Engels.

Wij wensen u veel leesplezier!

SAMENVATTING

In november 2019, in de nasleep van het laag water van 2018 en tien jaar na een eerste workshop over “de Rijnvaart en klimaatverandering”, organiseerde de CCR een workshop over laagwater en de gevolgen daarvan voor de Rijnvaart.

Tijdens langdurige perioden van extreem laag water wordt het moeilijk om de continuïteit van de binnenvaart te garanderen. Dit heeft negatieve economische gevolgen. Hoewel laagwater niet nieuw is en als zodanig geen uitzonderlijk fenomeen vormt, is de kwetsbaarheid van de binnenvaart voor laagwater wel toegenomen.

Dit heeft te maken met verschillende factoren die zowel binnen als buiten de binnenvaart om liggen. Extreme weersomstandigheden kunnen een efficiënte scheepvaart op de korte termijn beperken en op de lange termijn invloed uitoefenen op de vervoersdrager die verladers kiezen. Door de klimaatverandering kan dit fenomeen in de toekomst nog vaker en in sterkere mate voorkomen. Daarnaast is de Rijnvloot de afgelopen decennia veranderd, zowel de omvang als afluaddiepte zijn aanmerkelijk toegenomen. Tegelijkertijd staat de binnenvaart voor grote uitdagingen, zoals de integratie in de logistieke ketens van het bedrijfsleven, het “just-in-time-principe” en de bijbehorende hoge vraag naar de betrouwbaarheid van vervoersdiensten. De binnenvaart is echter van essentieel belang om de ambitieuze doelstellingen wat betreft de modal shift en terugdringing van emissies te behalen. Deze doelstellingen zijn voor de vervoerssector vastgelegd op internationaal niveau, zoals in de [Verklaring van Mannheim](#) en de [European Green Deal](#). De binnenvaart zal onmisbaar blijven voor het goederenvervoer, vooral voor het vervoer van grote vrachtvolumes of voor het vervoer van zware en goederen met afwijkende afmetingen en daarom moet deze uitdaging met spoed worden aangepaan.

DE CCR IN HET KORT

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR) is een internationale organisatie die een essentiële regelgevende rol speelt voor de organisatie van de Rijnvaart. De CCR is actief op technisch, juridisch, economisch, sociaal en milieugebied. Haar werkzaamheden staan op alle taakgebieden in het teken van een efficiënt, veilig, sociaal verantwoord en milieuvriendelijk vervoer over de Rijn. Afgezien van de Rijn, ontplooit de CCR vandaag de dag talrijke activiteiten die betrekking hebben op de Europese waterwegen in ruimere zin. Zij werkt daarbij nauw samen met de Europese Commissie, alsmede met de andere rivierencommissies en internationale organisaties.

CCR

CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART

Palais du Rhin

2, place de la République - CS10023
F - 67082 Strasbourg Cedex

Tel. +33 (0)3 88 52 20 10

Fax +33 (0)3 88 32 10 72

ccnr@ccr-zkr.org

www.ccr-zkr.org

In 2019 werd echter geconcludeerd dat, hoewel er geen “one size fits all”-oplossingen zijn als het gaat om de uitdagingen van laagwater voor de binnenvaart, er veel beschikbare oplossingen zijn om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Er zullen verschillende maatregelen getroffen moeten worden, zoals een aanpassing van de vloot, infrastructuur, logistieke en voorraadconcepten. Ook de implementatie van digitale tools moet snel van stapel lopen, zodat de binnenvaart een betrouwbare vervoersdrager kan blijven. Het is al grotendeels duidelijk welke maatregelen nodig zijn. Nu is de tijd gekomen om werk te maken van de implementatie. Alle belangrijke spelers in de binnenvaart zijn het erover eens dat hiervoor financiële middelen en financieringsoplossingen gecreëerd moeten worden.

Een andere belangrijke conclusie van deze workshop was dat er behoefte bestaat aan een platform om een intensievere dialoog tussen de relevante industriële, logistieke, politieke en milieuorganisaties mogelijk te maken. De CCR kwam naar voren als het vanzelfsprekende uitwisselingsplatform voor de Rijnvaart. Zo ontstond het idee van een “Act now!”-proces. Als deel van dit proces werd in 2020 de discussienota “Act now!” gepubliceerd. In 2021 werd deze aangevuld met een inventaris van relevante projecten.

Vier jaar later, in januari 2023, organiseerde de CCR een vervolgworkshop die leidde tot de publicatie van de huidige, derde editie van de discussienota “Act now!”. Tijdens de vervolgworkshop werd de sterke hoop geuit dat het laagwaterprobleem kan worden aangepakt. Deze workshop kwam op het juiste moment, aangezien het laagwater van 2022 opnieuw duidelijk maakte dat dit eeuwenoude fenomeen een prangende kwestie is, met belangrijke gevolgen.

Deze perioden van laagwater hebben nu al concrete effecten op de binnenvaart, in het bijzonder het risico van een modal shift naar andere vervoersdragers of de terughoudendheid van bepaalde verladers om voor de binnenvaart te kiezen. Tegelijkertijd komen het onderhoud en de ontwikkeling van de binnenvaart onder druk te staan nu rekening moet worden gehouden met nieuwe milieuwetgeving en de noodzaak van een win-winsituatie om het beschikbare water te delen met andere gebruikers en voor andere doeleinden.

Om de veerkracht van de binnenvaartsector ten aanzien van laagwater te vergroten, moet een pakket aanvullende maatregelen worden uitgevoerd, in de vorm van vier belangrijke instrumenten:

- **Digitale instrumenten:** er is vooruitgang geboekt om de waterstanden op de Rijn beter te voorspellen. De Duitse autoriteiten bieden nu laagwaterprognoses vier en veertien dagen van tevoren voor bepaalde, voor de binnenvaart belangrijke peilstations langs de Rijn en voor sommige zelfs tot zes weken vooraf. Er is nog ruimte voor verbetering voor bijvoorbeeld langetermijnprognoses of een grotere nauwkeurigheid van de voorspellingen. Andere digitale instrumenten kunnen nog worden ontwikkeld, zoals een toekomstvoorspelling over honderd jaar van de afvoerhoeveelheden en waterstanden en de ontwikkeling van “digital twins” voor waterwegen, waarbij alternatieve rivierroutes kunnen worden voorgesteld, al naar gelang de laagwatersituatie.
- **Infrastructuur:** dit betreft maatregelen op middellange termijn. Ze zijn evenwel van groot belang aangezien de Mittelrhein bijzonder gevoelig is voor lage waterstanden. Het pakket maatregelen in het actieplan “Rijn laagwater”, dat door Duitsland in 2019 werd gelanceerd, bevat twee infrastructuurmaatregelen voor de Mittel- en Niederrhein. Gezien de ernst van de situatie heeft de Duitse overheid ook een commissie in het leven geroepen om het project te versnellen om knelpunten langs de Mittelrhein te elimineren. In Nederland wordt de situatie aangepakt in het Programma Integraal Riviermanagement (IRM).
- **Aanpassing schepen:** binnenvaartexploitanten en schippers tonen grote belangstelling voor onderzoeksprojecten rond het varen tijdens perioden van laagwater. Investerings in nieuwe schepen of specifieke schepen die bij laagwater kunnen (blijven) varen, zijn eveneens toegenomen. Het blijft nog steeds een uitdaging om innovatieve schepen te ontwikkelen die in staat zijn om bij laagwater te varen en tegelijkertijd winstgevend te blijven bij overige waterstanden. Overheidsfinanciering is in dit opzicht van belang, zoals in Duitsland en Frankrijk waar ook dergelijke financieringsmogelijkheden bestaan om bestaande schepen achteraf aan te passen (retrofitting).
- **Maatregelen op het niveau van verladers en logistiek:** dergelijke maatregelen kunnen bestaan uit meer langlopende vervoerscontracten met exploitanten die over schepen beschikken die ook tijdens laagwater kunnen varen, geoptimaliseerd laden en lossen, extra opslagcapaciteit, goed voorbereide communicatieprocessen, meer duwbakken toevoegen aan een duwstel tijdens perioden van laagwater om evenveel volume te kunnen vervoeren, verdeeld over meerdere duwbakken, of kortstondig uitwijken naar andere vervoersdragers.

Ook in 2023 werd vastgesteld dat er behoefte is aan een betere dialoog tussen belanghebbende partijen inzake toekomstige maatregelen om de binnenvaart aan te passen aan lage waterstanden en een sterke grensoverschrijdende samenwerking tussen de lidstaten. Zoals gezegd bestaat er niet slechts één enkele oplossing en kan elk probleem niet door één enkele partij worden aangepakt. Daarom is het belangrijk om particuliere en publieke initiatieven te stimuleren en samenwerkingen te bevorderen. Om deze discussies aan te zwengelen en te ondersteunen, zal de CCR de komende jaren regelmatig bijeenkomsten over de laagwaterproblematiek blijven organiseren.

CCR

CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART

Palais du Rhin

2, place de la République - CS10023
F - 67082 Strasbourg Cedex

Tel. **+33 (0)3 88 52 20 10**

Fax +33 (0)3 88 32 10 72

ccnr@ccr-zkr.org

www.ccr-zkr.org